

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
 Egy hónapra 100 K
 Negyedévre 280 K
 Ennél hosszabb időre előfizetést el nem fogadhatunk.

POLITIKAI NAPILAP

Felolvas szerkesztő:
L. LORÁNT JÓZSEF
 Kiadó: **HEGEDŰS ÉS SÁNDOR**
 Irodalmi és nyomdai részvénytársaság

SZERKESZTŐSÉG: PIAC-UTCA 34. SZÁM
 TELEFONSZÁM: 10-20

KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49. SZÁM
 TELEFONSZÁM: 18

Sürgőnycim: Független Ujság Debreczen

Változások a kormányban?

Budapest, szept. 5. A múlt héten elterjedt annak a híre, hogy külügyi kormányzatunkban mélyreható változások fognak történni. A hírek szerint Bánffy gróf elhagyja helyét, hogy azt a párisi követséggel cserélje fel s a külügyi tárcát Daruváry Géza jelenlegi igazságügyminiszter veszi át.

Ma igen megbízható és a kormányhoz közelálló helyről kifejtették, hogy Bánffy gróf távozásra ma már egészen aktuális lett és genfi funkcióinak befejeztével meg is fog történni. Helytálló az a hír is, hogy a

párisi követséget fogja átvenni Praznovszky Ivántól, aki az eddigi kombinációkkal szemben Madridba fog kerülni. Tahy prágai követ szintén elhagyja helyét, de utódjára vonatkozólag még nem történt megállapodás.

Daruváry utódja Börcsök Adolf, az Országos Földbirtokrendező Bizottság másodelnöke lesz. Szó van Nagyatádi távozásáról is, akinek helyére Hoyos Miksa kerül. Mértékadó körök azt mondják, hogy a Nagyatádi távozásáról szóló hírek egyelőre koraiak.

Lemond a Jegybank elnöke?

Budapest, szept. 5. Tőzsdei beavatott körökben ma az a hír volt elterjedve, hogy Popovics Sándor dr. a Magyar Állami Jegyintézet elnöke közölte a pénzügyminiszterrel azt a szándékát, hogy visszavonul. A hírek szerint Popovics Sándor főképpen azért kíván lemondani, mert nem

azonosítja magát az utóbbi időben a Devizaközponttal kialakult pénzügyi politikával. A Jegyintézetnek emiatt jelentős nehézségeket kell elviselnie és Popovics Sándor nem kívánja vállalni a felelősséget Tabakovics Dusan, a Devizaközpont igazgatójának működéséért.

Új módszer a kisebbségek védelmére

Genf, szept. 5. Murray Hilbert oxfordi egyetemi tanár Dél-Afrika delegátusa a népszövetségi tanácsban nagyjelentőségű beszédet mondott a kisebbségek védelméről és biztosítékot kapott arra nézve, hogy új és megfelelő módszert fognak érvénybe helyezni a kisebbségek védelme céljából. A kisebbségek védelmét emberbaráti és politikai szempontból fogják mérlegelni. A ma érvényben levő módszer önkényes, mert az érdekelt felek működnek kölcsönösen közre a felmerülő kérdésekben. Murray javaslata azt kívánja, hogy a kisebbségek védelmének kérdése adassék ki egy külön bizottságnak, amely a népszövetségi tanács elé terjesszen megfelelő javaslatokat.

viselői az osztrák kérdést mégis politikai problémának tekintik és a hitel kérdését csak úgy tudják megoldani, ha ezzel kapcsolatosan a politikai kérdést szintén tisztázzák.

Igy a mai konferencián nem is annyira a pénzkérdés volt a tanácskozás tárgya mint inkább azon rendszabályok megbeszélése, melyek szűk ségesek ahhoz, hogy a belső rendet Ausztriában mindenáron fenntartsák mindaddig, míg a politikával kapcsolatos pénzügyi kérdést megoldani sikerül.

Nemcsak gazda van az országban

Az adójavaslatok vitája

Budapest, szept. 5. A nemzetgyűlés mai ülését fél 11-kor nyitotta meg Szeitovszky Béla elnök. Javaslata kimondja a Ház, hogy a képviselői ütemtervükből 2-2000 körüli ajánlanak fel az inszégakcióra. Elnöki bejelentések után következik az elnök-választás.

Az elnök elrendeli a szavazást és kihirdeti az eredményt, amely szerint Almássy László SI, Fay Gyula 9 szavazatot kapott. 20 lap üres volt. Az elnök Almássy Lászlót megválasztott alelnöknek jelenti ki.

Az adójavaslatok

Általános vitájában az első szónok Kuna P. András, aki a javaslatokat elfogadja.

Prónay György báró személyes kérdésben szólal fel Nagy Ernő legutóbbi felszólalására reflektál.

Propper Sándor: Kifogásolja, hogy a kormány mindeztideig nem nyújtott be költségvetést mert költségvetés nélkül nem állapítható meg az állam szükséglete és enélkül nyugodt lelki-

ismerettel nem szavazhatja meg a javaslatokat. Statisztikai adatokkal igyekszik kimutatni, hogy a hozadéki adó mindig nagyobb volt, mint ahogy az adójavaslatok kontempláltak. Hihetetlen, hogy adórendszerünkben hiányzik a szociális vonatkozás. Mindenkinek annyi adót kell fizetni, a mennyit csak bír. Ma olyan időkben élünk amikor az adózás kérdésében kivételt tenni nem lehet különböző foglalkozási osztályok között, mert az adózás kérdésében minden osztálynak el kell menni a teherviselés végső határáig, azonban meg kell állni ott, ahol az adóalany tönkretétele kezdődik. Az adózás ezen az alapon többtermelésre fogja készíteni a gazdatársadalmat és meg fog szünni a háborúelőtti kényelmes gazdálkodás, amelyet ha szembeállítunk a német gazdálkodással, azt látjuk, hogy a német termelők sokkal rosszabb minőségű földön, sokkal többet produkáltak. Ez a körülmény elő fogja mozdítani az intenzívebb mezőgazdaságot.

Egy másik nagy hibája a javaslat-

nak az, hogy a létező minimum nagyon alacsony. A külföldön modern törvényekben, sőt a régi magyar törvényekben is megvan a létező minimum, de ebben a javaslatban nem látja megvalósítva olyan mértékben, mint a mai időknek megfelelően kellett volna megállapítani. A békebeli létező minimum sokkal magasabb volt, mint azt a javaslat előírja.

Az adómorállal kapcsolatban azt mondja, hogy az adózás kötelesség és nem szívesség, mint ahogy ez ebben a levélben olvasható amelyet Gadi Gasztonhoz intéztek, amikor az egységespártból kilépett. Az ilyen beállításnak volt természetes következménye, a gazdagvilág lefolyása. Az ilyen beállítás nem teljesíti az adómorált. Az adózás ugyanis kötelesség önmagával és az állammal szemben a fényűzési adóról is beszél és azt kívánja, hogy ez az adó nem csak olyan tárgyakat sújtson, amelyek valóban fényűzést jelentenek.

Gadi Gaszton személyes kérdésben szólal fel.

Elnök az ülést pont 2 órakor felüggeszti.

A délutáni ülés

délután 4 órakor nyitja meg Almássy László alelnök.

Hoyos Miksa gróf az első szónok. Kénytelen felszólalni, mert a gazdasági világról nem mondhatta el, amit akart. Ez nem is esoda mert a gyűlésen előre el volt rendezve, hogy őt ne hallgassák meg. Tehát itt, a parlamentben akarja a figyelmet felhívni arra, hogy nemcsak a gazdák vannak az országban, hanem más százazatok is, akik egészen más életfeltételek mellett kénytelenek min-

dennapi kenyerükért küzdeni. A pénzügyminiszter magas engedményeket tett a kisbirtok védelmére, viszont a progresszív földadó véleménye szerint abszurdum. A buzaalapot megfellelőnek tartja, a javaslatot elfogadja.

Pikler Emil (szoc.) meghajlja az elismerés zászlaját Hoyos előtt mert nagyon ritka ma az a férfi, aki csak azt nézi, mi van hasznára a köznek. Hosszasan fejtegeti, hogy a birtokos osztályok mindig elzárkóztak az igazságos adózás elől. Ma már azt lehet mondani, hogy az a buza, aki dolgozik.

Gadi Gaszton: Akkor önök csak a harmadrésze, mert csak 8 óráig dolgoznak!

Pikler Emil: Nem a munkaidőtől, hanem a végzett munka mennyiségétől függ ki mennyit dolgozik. A gazdának a föld mellékterméneiből sokkal több jövedelme van, mint a buzából, mert a melléktermények adómentesek.

Gadi Gaszton: A bolondgomba is? (Nagy zúg.)

Pikler Emil követeli a háborús vagyoni megadóztatását. A javaslatot nem fogadja el.

Ehm Kálmán egységespárti csak megfelelő engedmények esetén hajlandó megszavazni a javaslatot.

Haller István pártja nevében két aggasztó dologra hívja fel a figyelmet: Lehetőséges-e általános pénzügyi politika nélkül, teljesen az adójavaslatokkal eredményt elérni és esetleges látszólagos siker esetén nem fog-e ellenségeink étvágya felkelni. Kifogásolja a buzát, mint értékmérőt.

Oberhammer Antal elfogadja a javaslatot.

A debreczeni ipar és kereskedelem tiltakozik a razziaik ellen

Ha van razzia, legyen mezőgazdasági razzia is

A kereskedők és iparosok százainak érdeklődése mellett folyt le ma délután az Ipar- és Kereskedelmi Kamara által összehívott tiltakozó nagygyűlés. A gyűlést Falk Lajos kamarai alelnök nyitotta meg leszögezve, hogy a mostandóban divatos razziaik és uszorbírósi ütések kereskedői körökben riadalmat keltenek. Felkéri a megjelentek üdvözlése után Diczig Alajos kamarai fogalmazót, hogy az árdragítással kapcsolatos előadását mondja el.

Általános figyelem között olvassa fel Diczig fogalmazó gondolat előkészített és jól megszerkesztett tanulmányát az árdragításról. Zajos tetszéssel kísért előadásában foglalkozik azzal a tévhitel, amely a tömegben a kereskedőkkel szemben fennáll. Hozzájárul a kereskedőkről alkotott rossz véleményhez, hogy a kormány mechanikai és jogi eszközökkel igyekszik a drágaságot letörni és csak kereskedelmi és ipari téren, holott közutódomásu, hogy a drágaság addig alább nem hagy, míg mezőgazdasági és nagyipari téren is nem tartanak árvízsgátló razziaikat a drágaság letörésére. Az árdragításról szóló törvény nem precíz. Nincs megállapítva a maximális ár, a méltányos haszon és nem tudja senki, hogy mik a közszükségleti cikkek.

Végül határozati javaslatot terjeszt elő, amelyet a nagygyűlés egyhangúlag magáévá tesz dr. Hegedűs Jenő pótlásával.

Felszólalt a gyűlésen dr. Czippó György kuriai bíró, ipartestületi jegy-

ző aki a hírség elárását boncolgatta, azonban a rendőrség jelenlegi képviselőinek figyelmeztetésére abba hagyta az uszorbírósi gyakorlat elemzését és befejezte beszédét.

A Baross-Szövetség nevében dr. Kovács Gyula szólalt fel.

A nagygyűlés által elfogadott határozati javaslat, melyet a kormányhoz küld fel, teljes terjedelmében a következő:

A gyűlés mély tisztelettel kéri a kormányt:

1. Rendelje el haladéktalanul a razziaik megszüntetését, melyek a kereskedőket erkölcsi önérvényükben a legerősebben sértik és a kelendő disztinguált az árdragítók, — akik legritkábban kerülnek bíróság elé — és a tisztességes kereskedők között nem teszik meg. Megszünteti az ilyen razziaikat azért is, mert ilyen eszközök nem vezetnek a drágulás csökkentésére, hanem csupán a kereskedelem diszkreditálására.

2. Kéri tisztelettel a kormányt arra hogy az árdragítástól fogadja el a jogilag és gazdaságilag egyenlő helyes alapul a napi beszerzési és utánpótlási árat, amit az OKAB elnöki tanács is elfogadott.

3. Kéri végül a kormányt arra, hogy a statutiális eljárást oly értelemben szüntesse meg, hogy az ügy jobb előkészítése, az anyagi igazság minél alaposabban való felderítése érdekében a rendőrség minden ügyet az Árvízsgátló Bizottságnak adjon át, mielőtt az iratok az ügyészséghez

kerülnek, az Árvizsgáló Bizottság szakértők közbejöttével adion az árdrágítás fontosságára nézve szakvéleményt.

4. Amennyiben a kormány úgy látja, hogy a drágulás elleni küzdelem mechanikus eszközökkel eredményel jár, ezeket egyedül alkalmazza kivétel nélkül minden termelő osztályra, a mezőgazdaságra építve, mint az iparra és kereskedelemre.

5. A gyűlés e határozatot a kereskedelmi és igazságügyi miniszter urakhoz felterjeszti és uszitellettel kéri a panaszok és sérelmek orvoslását.

6. A gyűlés tisztelettel rámutat arra az ellentétre, mely a pénzügyminiszter úr adózási politikája s az árdrágítási esetek elvi elbírálása között fennforog. A pénzügyminiszter úr hivatalához híven a társulati adójavaslat tárgyalásánál kiemelte, hogy a látns tartalmakat napi árban való felértékeléssel nagyszerű adóforrássá fogja tenni. Minthogy a látns tartalmak felértékelése egyet jelent a konjunktúrális haszon adóalappá tételével, hogyan egyeztethető az össze, hogy a konjunktúrális haszon adózási szempontból egyfelől adóalappá teszék, másfelől pedig a kereskedőket szintén a konjunktúrális haszon alapján árdrágítás miatt büntvádi eljárás alá vonják.

7. E határozat közzendő a magyarországi kereskedelmi és iparkamarákkal érdekképviseletekkel, kérve azt, hogy hasonló irányban tegyenek lépéseket a magyar ipar és kereskedelmi jogos érdekeinek megvédelmezésére.

Magyar Simon, az OMKE helyi esopoportjának ügyvése bejelenté, hogy a kereskedők küldöttje vasárnap Budapestre utazott és megkérte Hegyemegyi Kiss Pál képviselőt, hogy a debreczeni kereskedelem állapotát a parlamentben tegye szóvá. A képviselő készséggel vállalkozott erre és a szerdai interpellációs napon interpellációt intéz az illetékes miniszterekhez, a debreczeni kereskedelem állapotáról. Dr. Magyar Simon ezután felolvasta a budapesti fűszerkereskedők határozati javaslatát, amelyet Budapesten a tegnapi nagygyűlésen a rendőrségi közeg közbehatárolása után nem olvashattak fel s amelyet dr. Fábán Béla demokrata képviselő interpelláció keretében szerdán olvas fel a nemzetgyűlésen.

A példás rendben lefolyó nagygyűlés 6 órakor véget ért.

Értesítés

Értesítjük mindazon hivatalokat, intézményeket és magánosokat, kik eddig lapjainkból tiszteletpéldányt élveztek, hogy az előállítás körül felmerült és folyton tokozódó terhek kényszerű hatása alatt — a törvényes és rekedetlen körülírt köteles példányokon kívül — a mai naptól kezdve minden tiszteletpéldányt beszüntetünk.

A debreczeni lapkiadók.

Legolcsóbb árak
FELDHEIM és WEISZ
 posztókereskedésben
 Piac-utca 73. sz.

Öltöny-, télikabatszövetek, velourok
 nagy választékban. **FISCHER ADOLF ÉS FIA**, Piac-utca 61.

Legszébb KALAPOK
 megérkeztek
Herman és Friedman
 PIAC-UTCA 10. SZ.
 Bikával szemben.

Az őszi idényre már gypaju öltöny és télikabatszövetek
 nagy választékban
Feldheim Dezsónél
 Piac-utca 67. sz.

Ujabb összeesküvés pör Erdélyben

A szigurancia hazug vádjai

Bukarest, szept. 5. (Orient Radio.) A rendőrség nagy feltűnést keltő összeesküvésnek jött nyomára. Az összeesküvés merényletet akaró elkövetni a királyi család ellen a koronázási ünnep alkalmával. Az összeesküvés szerzői, akiket letartóztattak, magyar tisztok és tagjai Gaboreszky ezredes debreceni szervezetének. A letartóztottak, akik feljes beismerésben vannak, bevallották, hogy a náluk talált robbantó szerkekkel a főverseny alatt felakarták robbantani a királyi páholyt és a diplomáciai testületek páholyát.

A fenti hírről kapcsolatban az M.T.I. tudósítójának illetékes helyen a következőket mondták:

A bukaresti szigurancia jónak látta, hogy az állítólagos magyar összeesküvésnek eddigi sorozatához egy újat fűzzön. Az eddigi ugynevezett összeesküvés pörök lefolyásából ítélve a legnagyobb fenntartással kell ezt a hírt fogadni, mert az egyetlen pozitív adat, amely az Orient Radio jelentésében feltalálható, hamis. Gaboreszky nevű ezredes ugyanis a magyar hadseregben sohasem szolgált.

Teljes elégtétel Szőlös Arminnak

Rehabilitálta a közigazgatási bizottság is

Utolsó fejezete jászódott le ma délután a közigazgatási bizottság tegyelmi albizottsága ülésén annak a hájszának, amelyet a kurzus beköszöntésekor Szőlös Armin vágólídi igazgató ellen indítottak. Amint már arról hírt adott a Debreczeni Független Újság, a törvényszék jogerősen felmentette a meghurcolt végólídi igazgatót, most pedig a közigazgatási bizottság is végleg rehabilitálta Szőlös Armin.

A fegyelmi albizottság ülésén dr. Toth Emil városi tanácsnok a következő javaslatot terjesztette elő:

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottságának fegyelmi választ manya Szőlös Armin közvágoídi igazgató ellen 27—1920. sz. fõispáni határozattal elrendelt fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat befejezével kezdetet vett fegyelmi eljárás abban hagyja. A közigazgatási bizottság tegyelmi választmányja ezen határozatot a fõispán urnak hadadéktalanul, jogerőre emelkedés után pedig a törvényintozási bizottsági közgyűlésnek és a polgármester urnak bejelenté.

Miután pedig Szőlös Armin közvágoídi igazgató az élene emelt vádak alól felmentette, megkeresi a városi tanácsot, hogy az 1886. évi XXIII. tc. 45. szakasza alapján fizetése visszatartott részének kiutalása iránt intézkedjék.

Indokolás:

Szőlös Armin vágólídi igazgató ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat állásától való egyidejűleges felüggesztes mellett az ad 27—1920. sz. kormánybiztos-fõispáni határozattal azért rendeltetett el, mert a debreczeni királyi törvényszék vizsgáloírája 1920/13 2337/5. sz. végzésével ellene család, hivatali sikkasztás, zsarolás büntette és hivatalos hatalommal való vétsége miatt bünygyi vizsgálatot rendelt el.

Ezek közül a büntetendõ cselekmények közül a család, hivatali sikkasztás büntette és a hivatali hatalommal való visszaélés vétsége miatt folytatott vizsgálatot 1920. B. 2337—118. sz. végzésével megszüntette, tehát a királyi ügyvétség a vádat ezekre vonatkozó részében eljette.

A négy rendbeli zsarolás büntette miatt ellene lefolytatott vizsgálat ügyében a fõtárgyalást is megtartotta ugyan, de ezekben az ügyekben még az 1920. B. 2337—129. sz. végzésével a debreczeni kir. törvényszék szüntette meg a bünygyi eljárást, mivel a királyi ügyész a fõtárgyaláson ezek miatt a büntetendõ cselekmények miatt is eljette a vádat vele szemben; sértettek pedig a vád képviselőt a bíróság többszöri felszólítására sem vettek át. Így jogerős bírói határozatokkal megállapítván, hogy büntetendõ cselekmény Szőlös Arminnal nem forog, az volt vizsgálat tárgyává teendő, hogy a bünygyi vizsgálat anyaga vele, mint köztisztviselővel szemben nem tünteti-e fel a fegyelmi vétség tényálladékat. A bünygyi iratokban lefektetett anyag átvizsgálása ezirányban is nemleges eredményre vezetett. Ennél fogva vele szemben a fegyelmi eljárást abba kellett hagyni.

A közigazgatási bizottság határozata megadja a teljes elégtételt Szőlös Arminnak. A mai határozat után joggal állíthatjuk hogy ha csak egy esetben is lett volna alapja a kurzus kiméletlen hájszájának becsületes existenciáik eden, akkor mindenben igaz lett volna a kurzusnak. De hol van az az egyetlen eset?

Üalolat

Prága, szept. 5. A cseh sajtóiroda maenbuda, je entése megadja azt a hírt, mintha Sándor szerb királyt Marienbadban meggyilkolták volna.

A devizaközpont hivatalos árfolyam lapja

1922. szeptember 5.

Valuták:	Vétel	Eladás
Napoleon	8200.—	—
angol font	9625.—	9925.—
dollár	2140.—	2190.—
francia frank	167.5	170.5
márka	1.55	1.75
lira	93.—	96.—
osztrák korona	0.260	0.270
lei	17.—	17.5
szokol	75.—	77.5
svájci frank	410.—	420.—
dinár	23.20	23.—
lengyel máka	0.26	0.28
holland forint	840.—	855.—

Devizák:

Amsterdam	840.—	845.—
Bukarest	17.—	17.5
London	9625.—	9925.—
Berlin	1.55	1.75
Olaszország	99.3	99.6
Páris	167.50	170.50
Prága	75.—	77.5
Svájc	410.—	420.—
Bécs	0.260	0.270
Zágráb	5.80	5.95
Newyork	2150.—	2200.—
Varsó	0.26	0.28

Preusz Mõrt kizárták a ruszinkõi szocialista-pártból

Nem tartják elég radikálisnak A „Debreczeni Független Újság” bécsi szerkesztõségétõl.

Bécs, szept. 5.

A magyarországi nyomdászok szakszervezetének ismert vezetere, Preusz Mõr a kommunizmus bukása után — noha a proletárdiktatúrában aktíve nem vett részt — bécsbe emigrált. Itt a politikai mozgalmaktól visszavonult és az emigráció agitatórikus munkájában nem vett részt. Egyévi itt tartozkodás után azután innen is kiköltözött Ungvárra ahol egy újonnan alakult nyomdai vállalat igazgatója lett.

Ungvárott ismét bekapcsolódott a szocialdemokrata-párt munkájába. Mikor Preusz Ungvárra költözött, a ruszinszkõi magyar szocialdemokrata-pártot igen szélsőséges elemek vezettek, úgy hogy a part mindinkább balra orientálódott. Már-már úgy látszott, hogy a ruszinszkõi szocialdemokrata-párt is a harmadik internacionálé vézeire evez át Preusz Mõr azonban fáradhatatlan felvilágosító munkával ezt megakadályozta és a ruszinszkõi pártot nem engedte lelétni a demokratikus platformról. Céltudatos munkával Preusznek sikerült kiszorítani az összes radikális vezeteket, majd pedig mérsékelt szocialdemokrata organumot alapított „Ruszinszkõi Népszava” címen, amely nek szerkesztését is õ vette át.

A félreállított tulzók Preusz Mõr eredményes működését igen rossz szemmel nézik és a munkásság

körében akciót kezdtek a „szocialdemokrácia árulója” ellen.

Az aknamunka csakhamar eredményel járt, a demagógia gyõzedelmeskedett a mérsékelt politika felett. Preusz Mõr helyzete a pártban csakhamar tarthatatlanná vált.

Az ellentétek azonban csak az eheti pártkongresszuson fakadtak ki. Preusz Mõr nyíltan szembeszállt a radikális vezetékkel és kijelentette, hogy abban az esetben, ha a pártkongresszus a baloldali vezeték határozati javaslatát fogadja el, úgy õ a párthatározatokat nem tartja magára nézve kötelezőnek. Ezért a kijelentésért a pártkongresszus Preusz Mõrt a szocialdemokrata-párti tagjai sorából kizárta, mire Preusz azonnal lemondott a „Ruszinszkõi Népszava” szerkesztõi tisztségérõl is.

Kitünõ férfi fehérnemûek Frank Edénél

A budapesti tõzsde

Zürichi zárlat: 0.22

Budapest, szeptember 5.

Értéktõzsde. A korona zürichi áresese adta meg a tõzsde mai irányát, kivézetve az ingadozástól a tõzsdét a szilárdság tele. A szilárdság azonban hullajtotta a papirokat. Mind több papír halad a szazezres kurzus felé. Arak:

Bankok: Angol-Magyar bank 930—60, Hazai 840—80, Magyar hitel 4075—5100, Leszámitoló 1250—20, Osztrák hitel 950, Keresked. 14800—5200, Magyar-olasz 385—400.

Takarékpénztárak: Belyárosi 925, Általános 2300, Hazai 39500.

Malmok: Borsod-Miskolci 13800—400, Concordia 11000—500, Budapesti 16700—500, Güzella 8000—925, Hungária 14600—5600, Viktória 34000—6000.

Bányák és téglagyárak: Beocsini 30500—2500, Kõhõ 32000—3500, Drasche 25000—4000, Magnesit 54000—50000, Ait. Kõszén 84500—90000, Salgó 40500—39750, Urikányi 39000—40000.

Nyomdák: Athenaeum 8250—700, Revali 2825—900.

Vasművek és gépgyárak: Kõbörk 9500—8800, Ganz-Dan. 675—700000, Ganz-vill. 88—84000, Láng 13500—300, Lipták 1125—300, Magyar acél 8800—9500, Rima 12850—5250, Shlick 4100—75, Wörner 2300—225.

Külfõlde vállalatok: Baróti 2800—950, Böni 7500—8250, Gschwind 50000—4000, Egyes. izzó 28800—31500, Papír 5100—650, Spódium 9175—675, Chinóin 3600—800, Flóra 14600—5000, Fõvárosi sör 8300—500, Karton 10300—9400, Királyisör 5500—850, Klótid 10450—1150, Polgári sör 62—60000, Magyar Cukor 13000 5000, Ostermelo 1925—2000, Lámpa 13650—900, Gammi 13600—900, Szikra 5000—100, Stummcr 60000—72000.

Faipari vállalatok: Egyes. fa 740—690, Magyar Erdõ 52000—3000, Nasici 49000, Orsz. fa 1900—25, Hazai 7600—8000.

Közlekedési vállalatok: Adria 36500—8000, Atlantika 4600—750, Közút 5675—40, Városi 2300—625, Délváros 6000—5700, Levante 55000, Államvasut 37000—600, Trósztt 14300—3600.

Az utõtõzsde a bécsi gyengülésérõl szóló hírek dacára is élénk és szilárd. A hangulat bizakodó. Az osztrák kiízetés emelkedés kapcsán az arbitrázsértékek iránt uralkodott élénk kereslet. Az arbitrázs papirokat ért igen magas prolongációs díjakat fizettek. Karton 1300, Borsod-Miskolc 13500—800, Magnesit 55000—6000, Ait. kőszén 91000—3000, Shlick 5100—300, Lámpa 13400, Pamut 18000, Flóra 14900—5200, Textil 28250—900, Salgó 41500—2500, Államvasut 34000, Délváros 5750, Rima 13800—4000.

Zürichi devizák

Zürich, szept. 5. (Zárlat.) Berlin 36 és egynegyed, Hollandia 205, Newyork 526 és egynegyed, London 2349, Páris 4085, Milánó 2285, Prága 1860, Budapest 22, Zágráb 145, Varsó 6 és fél, Bécs 7 és fél, osztrák bélyegzett 8 háromnegyed.

Terménytõzsde

Kis forgalom mellett az irányzat szilárd. Az árak a tegnaphoz képest emelkedtek. A terménytõzsde árbizottság hivatalosan a következõ árakat állapította meg:

Buza tiszavidéki 76 kilós 7300—50, egyéb 7250—300, 78 kilós tiszavidéki 7400—50, egyéb 7350—400, rozs 5350—450, takarmányárpa 6300—400, sórárpa 6700—7100, zab 6100—300, tengeri 800—100, repace 13500—14500, korpá 4550—650.

8 milliárd vagyonváltásról követelek a városot

Nem mindennapi ügyet tárgyalt ma délelőtt a városi tanács. Dr. Vársáry István adóügyi tanácsnok előterjesztése során rámutatott arra, hogy a vagyonváltásról intézkedő törvény mentesítette a vagyonváltás alól a törvényhatóságok földbirtokait. Ennek ellenére egy átirat érkezett a pénzügyigazgatóságtól a városhoz, amelyben a városi birtokok után nem kevesebb, mint 908 vagon buza vagyonváltásról és 227 vagon búzát, mint vagyonváltás pótlékot vetett ki a városra.

A városi tanács tagjai valósággal elrepedtek ennek hallatára, hiszen ez a 1135 vagon buza értéke a mai áratok alapul véve majdnem nyolc milliárdot tesz ki és felebezés esetén is a fele összeget le kell fizetni. Szerencsére dr. Vársáry István tanácsnok megnyugtatta a tanács tagjait, hogy a követés a törvény téves értelmezése folytán történt és az ellen a város panasszal fog élni a közigazgatási bírósághoz.

Fényüzési adót fizetők figyeimbe!

A munkatörődés elkerülése céljából az 1922 augusztusában bevezetett fényüzési adónak az állampénztárba leendő beszállítására nézve a m. kir. állampénztár a következő napokat állapította meg:

Szept. 9-én: fényüzési vállalatnak minősített összes kávéházak, cukrászdák, éttermek, tejesarnokok, továbbá a különleges fényüzési vállalatnak minősített orfeumok és kabarek;

- 11-én: A, B, C, D, E, F;
- 12-én: G, H, I, J, K, L;
- 13-án: M, N, O, P, R, S;
- 14-én: U, V, Z betűkkel kezdődő fényüzési cékekkel foglalkozók nethetik be a fényüzési adót. Az elmaradottak szintén 14-én fizethetik azonban elmaradásukat igazolni tartoznak.

Felelősek az adózók, hogy a határidőkhöz saját érdekükben szigorúan alkalmazkodjanak, mert egy tenhető az egész sorrendet és azon célt, hogy a hosszas várakozást megakadályozzuk, — lehetetlenné teszi. Az, aki 15-ike után szállítja adóját, a törvény 154. szakasza szerint még 50 százalékos adópótlékot tartozik fizetni.

M. kir. Állampénztár.

HIREK

Pótadót vet ki a város az inségakció támogatására. — Ismeretes, hogy a debreceni gazdatiszadalmi a szegények téli kenyerszegélyeinek biztosítására hordaként 5 kg. búzát ajánlott fel. Ezzel a megoldással azonban csupán a gazdatiszadalmi venne ki a részét az akcióból. Elhelyett a városhoz az a megoldás merült fel, hogy az inségakció támogatására pótadót vet ki a város. Nehogy azonban a pótadókivetés olyanokat is sújtson, akik maguk is segítségre szorulnak, az adózó polgárokat osztályozni fogják. Az akció ilyen formában való támogatásáról szóló javaslat elkesztésével dr. Vársáry István bízta meg a tanács, aki azt a legközelebbi közgyűlés elé fogja beterjeszteni.

Emelik az utadót. Puskás Kálmán műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal vezetője a közigazgatási bizottság mai ülésén jelentette azt, hogy a közutak karbantartása és kiavítása az anyagárak és munkabérek emelkedése folytán nagy nehézségekbe ütközik. Ennek folytán javasolta, hogy az utadót 35 százalékról 52 százalékra emeljék fel. A közigazgatási bizottság hozzájárult az emeléshez.

szabad a marhakivétel. A kormány a belföldi származású vágómarhákban, vágójuhokban a budapesti vágóállatexport vásárló kivételére áprilisban érvényesített államtól hatályon kívül helyezte.

Beiratás a városi nőpariskolába szept. 4., 5., 6., 7., 9. napján 9—1-ig. Tanítás kezdete szeptember 11-én. Tanítási díj 300 korona; rendkívüli tanfolyam tanulóinak havi 50 korona. Bővebb tájékozás ugyan ezen időben az igazgatóságnál. (Burgundia-u. 1. sz. földszint.)

Debreczen közegészségügye augusztus hónap. Dr. Vargha Emil városi tisztiorvos a közigazgatási bizottság ma délután tartott ülésén tett jelentésében megállapította, hogy a város közegészségügye augusztus hónapban meglehetősen kedvező volt. A természetes szaporodás százzal mutatta felül a halálozások számát és a tenyegető koleraveszélyt a városi előjáróság intézkedései elhárították. Nagy nehézséget okoz a kórházhiány és sürgős szükség lenne a kiegészítő kórház felállítására.

Kürrják a pályázatot a zenetanári állásokra. A városi tanács mai ülésén utasította a zenedébi bizottságot, hogy a Zenedében megüresedett tanári állásokra a pályázatot 8 napon belül írja ki.

Ervnyítő a zsidó gimnáziumban. A debreceni zsidó gimnázium ma tartotta meg az 1922—3. isk. évre szóló evnyitó ünnepet. A kaplanszék utcai templom isteni üszület után a tanári kar és a tanuló-művészi a hitközségi tanácssterembe vonult, ott a hitközségi előjáróság, a felügyelő-bizottság és számos szüle jelenlétében dr. Károly Albert igazgató mondott ünnepi beszédet, bizonyította az új intézmény szükségességét és jogosult voltát, valamint tejetetve a zsidó telekezetnek tamtására való nyilatkozatát. A zsidó gimnáziumnak az idén már két osztálya van és benne 109 tanuló.

Kun Béla győzött Hódmezővásárheiyen. A Hódmezővásárheiy II. kerületében letolyt pótválasztás eredménye a következő: Kun Béla pártokivüli kigazda 3288, Takáts József szocialista 2496 szavazatot kapott. — Kun Bélát e szerint 792 szavazattöbbséggel képviselővé választották.

Beiratás a fiu- és nőparositanone-iskolába szept. 11—16-ig; tanítás kezdete szept. 18. Tan- és beiratási díj évi 40 korona, mely a beiratkozáskor fizetendő. Kapott beiratásjegyet mindeaki es tanonesszerződéses minden új tanuló magával hozza. A késedelemes beiratkozó mulasztónak vetetik s esetleges megbírságolását magának tulajdonítsa. Az igazgatóság.

A mentők és tüzoltók munkája. A közigazgatási bizottság ma délutáni ülésén a polgármesteri jelentés külön kiemelte a mentők és tüzoltók augusztusban végzett hatalmas munkáját. A mentők augusztus hónapban 205 esetben nyújtottak segítséget, az ez évi összes kivonulások száma 1671, míg a testület felállása óta 50,841 esetben nyújtott segítséget. A tüzoltók augusztus hónapban 11 tüzeset hoztak ki. Nagyobb tüzek voltak a Vekerd-pusztai és a Helyi-vásut telepén támadt tűz, ahol a tüzoltók megészített munkája millió értékeket mentett meg a pusztulástól. A közigazgatási bizottság elismeréssel vette tudomásul a mentők és tüzoltók munkájáról szóló jelentést.

Három tőzsdei nap egy héten. Mint Budapestról jelentik, ezen a héten hétfőn, kedden és csütörtökön lesz tőzsdei forgalom, clearing forgalom pedig hétfőn, szerdán és szombaton lesz.

4 középiskolát végzett fiút tanulónak jelvez Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai rt. könyvkereskedése.

Levetköztették, míg aludt. Rác István zenész a múlt este italos állapotban igyekezett hazaa Késes-utcaán, azonban annyira be volt rugatva, hogy a Gazdag-féle koresma lépcsőjére esett és itt elaludt. A berugott zenész oly mélyen aludt mámorában, hogy nem vette észre, a mikor egy ismeretlen tettes lehunza a cipőjét, zakettjét és mellényét. A hajnali órákban félig meztelenül talált rá egy rendőr. A pórul járt zenész tolvaját a rendőrség keresi.

A Debreceni Gyorsíró Egyesület által rendezett levelező- és vitafolyamra jelentkezni lehet Kosuth-u. 53. szám alatt az MII. szerkesztőségében Székely titkárnál naponta 9—1-ig. (Telefon: 8-45.)

A villamos gázol. Makai Lajos Késes-utca 12. szám alatt lakó 11 éves fiúcska tegnap este a Petőfiteren a villamos alá került, mely a jobb lábát összeroncította. A szerencsétlenül járt fiúcskát beszállították a sebészeti klinikára, ahol apolas alá vették. Állapota nem súlyos.

Hadigondozottak figyeimbe. A Hadróa. Nemzeti Szövetség cipezműhelyet 1. hó 5-én megnyitotta, hol igazolt hadigondozottak lappeljei mellett ar mellett tognak javítani. A vezetőség.

Az Alhóld íásítása. A tiszántúli mezőgazdasági kamara a közsegi előjáróságok útján a gazdaközönség nygelmet az Alhóld beiasításának rendkívüli fontosságára felhívta es különösen figyelembe ajánlotta ez alkalomból azt, hogy mezelo lak ültetése által egyuttal szepen tejlódo mehesztünknek is hasznos szolgáltatot tegyenek.

A szikes földék megjavításáért. A debreceni mezőgazdasági kamara kerületében sok szazszer hold földet teszen használhatatlanná vagy csak igen csokkent meretben használhatóvá azoknak elszikesedése. Súlyos csapás ez az érdekelte gazdákra es oriasi károsodást jelent az ország közgazdasági érdekeire. A szikes talajok rendkívüli soktelek; vannak, amelyek mai tudásunk szerint teljesen megjavíthatatlanok, viszont azonban a szikesek túlnyomórésze megjavítható. A szikjavítási kísérletek eddig kétségtelesen tettek, hogy e javító munkák kizárólag azon talajok kemény vizsgalata alapján kísérlelhetők meg sikerrel. E célból most a debreceni mezőgazdasági kamara a földművelésügyi minisztert arra kérte, hogy a debreceni mezőgazdasági vegykísérleti állomással kapcsolatban egy talajismereti állomást létesítsen, amely hivatva legyen a szikes talajok megjavítását elősegítő talajvizsgálatokra, másrészt pedig a talajok vegyi és általános fizikai sajátosságait megismerni kívánó gazdáknak segítségükre legyen, hogy így talajuk beható ismerete alapján orszertőbb gazdálkodást tudjanak folytatni.

14 éven aluli szülötlen hadiárva jelentkezzenek a hadigondozó irodában Szentanna-u. 12. sz.

Négy éven itelték a bősörményi hetörő-királyt. Hónapokon keresztül nem volt nyugta a bősörményi szülösgazdáknak Kati József 23 éves cipészegédőtől, aki feltörte pajtaikat es onnan minden clemelhető ellopott. Két rendbeli rablással es 14 rendbeli lopással vádolva állott ma a bősörményi hetörő-király a debreceni törvényszék előtt. Tárgyi bizonyítékok hiányában a két rendbeli rablás vádjá adól fel kellett menteni, ellenben 11 rendbeli lopás büntetésben büntönsék mondotta ki a bíróság es 4 évi fegyházra ítélte.

Köser husmérés. Miklós-utca 11. szám alatt Friss elsőrendű marha- es borjúhús állandóan kapható. Tisztelettel Kohn Jeremiás es fiait.

Függönyök, matracok, diványok, hencserék, garnitúrák készen kaphatók. Szántó, Zugó-utca. Telefon 11—19.

Öcska es új tankönyvek az előirt legújabb kiadásokban, ugyszintén mindenféle író- es rajzszerék kaphatók Aczél Henrik modern antiquáriumban, Első Takarékpálota. Meg nem felelő, vagy hiányos tankönyvet bármikor visszacserelek.

A Ganges kilépett medréből. A Daily Telegraph jelentí Alahabadból, hogy a Ganges hirtelen kilépett medréből es előntöte az egész környéket. Számos falu es város víz alatt áll. A termés elpusztult.

Tankönyvek, az összes iskolák részére a legújabb kiadásban, valamint iskolai füzetek, író- es rajzszerék, iskolatáskák, kórzők, stb. a legnagyobb választékban kaphatók Hegedüs es Sándor irodalmi es nyomdai rt. könyvkereskedésében, Piac-utca 34.

Tekintse meg Huszty András műtermét, hol fényképek legmodernebb kidolgozásban is készülnek. (Egyház-tér 3.)

Aranyért, ezüstért es briliánsért legmagasabb árat fizetünk. Weisz Mihály es Társa, ékszerészek. Püspöki-palota.

Kalapok, sapkák, uri divatárak, legszebb választék Frank Imréné, Piac-utca 43. sz.

Tankönyvek Csáthynál kaphatók.

Harisnyákat, kötött blousokat a legolcsóbban készít Benyáts harisnyagyára. Üzlet: Piac-utca 18. sz.

Tükörgyártás, üvegcsiszolás, kirakatok tükörfése, Sipkovics üveg műipari vállalata, Sziv-utca 15. Telefon 356.

Csizmanadrág
és télkabátszövetek
legolcsóbban
Feidheim Dezsónél,
Piac-utca 67. szám alatt.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda hírei:

Szerdán Mágnes Miskában Kovács Teres a kiváló tancos-szabrett es Markovics Bandi mutatkoznak be. Törzskönyvezett berletek kiváltása lejárt, új berlek szept. 10-ig váltathatják ki berleteiket.

Őszi-róza szerelem Conrád Veidtal, dráma 6 felvonásban szerdán, csütörtökön a Vigszínházmozgóban. Kizárólag felnőtteknek.

Jön! „Modern Vámpírok” a Vigszínházmozgóban.

Rab-bílics, detektív bünygyi történet 11 részben 9 felvonásban, mind a két rész egy előadásban ma az Apollóban.

SPORT

A penteki bajnoki program. Pénteken két bajnoki mérkőzés kerül elődöntésre az elsőosztályban. — A DKASE Debrecenben találkozik a KSE legyengült csapatával. Mivel a DKASE is több tartalékot szerepeltet, érdekes küzdelem van kilátás.

Nyíregyházán a DEAC a Török-vés csapatával játsza le bajnoki mérkőzését. A kevés tréninggel es új emberekkel rendelkező DEAC nehéz küzdelem elé néz, mert a Török-vés vasárnap megmutatta, hogy saját pályáján, komoly ellenfele lehet a legjobb formában levő csapatoknak is.

Kezdődik a tánc! Megindult teljes erővel a bajnoki szezon s ezzel egy időben megkezdődött a feyelmi-bizottság munkája. A csütörtök esti ülés izgalmasnak ígérkezik, mert nem kisebb halak kerülnek látlóba, mint Petrucz, Buttykay (DKASE) es Barta (DTE), nem is számítva a kisbünösök egész légióját.

A DEAC szerdán este futball-szakosztályi ülést tart.

TELEFON 12-90. Kizárólag galicial származású TELEFON 12-90.
petróleum, motorbenzin, autóbenzin,
gyógybenzin, gep kenőolaj, henger-
olaj, gépszir, motorhajtóolaj (nyersolaj) es
kocsikenőcsöt debreceni telepéről es Budapestról bármely mennyiségben a legolcsóbb gyári árban es legjobb minőségben szállít
Gold József Debrecen,
Verbőczy-utca 2. (Keresk. es Iparkamara épület)
A »Gallias Societé Anonym des Produits Petrols Paris csoportjába tartozó Magyar Olaj- es Vegyipar Részvénytársaság Budapest egyedelárusítója. — Vesz petróleumos es olajos hordókat!

